

L' APAT

UN CADA DISSAPTE

PREUS

Un número. . . . . 5 céntims.   Un any de subscripció. . . 2'50 pessetas.
Deu números.. . . . 30   »   Deu subscripcions anyals. 13   »

EN LA LLIBRERIA DE D. ALVAR VERDAGUER, RAMBLA DEL MITJ, 5, BARCELONA
Y EN CASA D. EUGENI GUAL, SANT SADURNÍ DE NOYA.

MONOLEC

I

Reflecsions.

Vetaqui tot un home. Som comensament de temporada, traxo acabat de sortir de can Pantaleoni, barret nou de la Aliansa, botas de cal Simon... nanc, nanc... el tren ja arriba, i porta cotxes llargs, may hi farà tanta calor: somhi. *¡San Sadurni un minuto!* Deixam posar aquí que no hi va ningú.

¡Mira! l'avi de cala Sila... i el Peret del Molí.

M'estrenyo una mica, que aquí hi caben. M'han mirat i no m'han vist ¡pst! no'm senten. Se'n van al caixonet del recó. Que es ben estrany que no m'hagin vist! Juraria que m'han mirat i qu'han girat la cara.

M'haurán vist el barret i les sabates noves. Potser sí que 'ls faig por!

Com li diré jo ara al avi de cala Sila lo que trobo simpática la barretina que porta! I al Peret del molí aquella catxutxa tan escayenta!

I les coses que ab ells hauria apreses. Perque l'avi's recorda dels francesos i'l Peret sab tot lo que passa vint hores

al voltant. ¡I altres encara! Saben treballar! Son braus com dos lleons!

Que n'ha passades de vetlles llargues sense pa aquest bon avi. De hont ha tret la paciència, la conformitat?

I'l Peret? de vuyt anys que son pare li va dir:—Peret, ja't sabs cordar les calses, al carrer i sigas home.—I ho ha sigut un home. Es a dir, ell se n'ha fet. M'hauria agradat parlarnhi d'aixó, que sempre s'apren.

Qui sab si jo també 'ls hauria pogut ensenyar alguna cosa. Jo he vist les vinyes de Fransa i he llegit de les de Argelia. Jo he vist millors molins que 'l del Peret. Jo sé les traficondes d'aquets xerraires de polítics que 'ls enganyen.

També de Deu los hi hauria dit una paraula. ¡No'n senten a parlar may! Hauriem passat un bon rato i no hauriem pas perdut el temps. M'han mirat, m'han vist ab botes i barret i s'han dit: aquest no es dels nostres. Han pasat de llarc. Es que no sabeu l'alta idea que de vosaltres tinc! Ni tan sols os penseu com es per mí venerable la barretina dels avis i com trobo escayenta la catxutxa del jovent.

I ben mirat tenen rahó per l'altra part. Aquet tros buyt que hi há entre'l cap i la copa del barret de que serveix

si no es pera omplirse de pardalets? I el que hi ha entre la punta del peu i la punta de les botes .. Vaja que tenen rahó. Maleïdes botes i maleït barret! Maleïdes fosses que separen als homes en classes enemistades!

II

Acció.

La dona, vull dir, la mestresa, mes ben dit *la senyora*, la meva, la de casa, me volia pegar ¡ta foy! «Tú, Joseph, posarte gorra i espadenyas! Jo me'n donaré vergonya, dirán qu' ets un qual sevol.» Que m' ha dit un qualsevol! Si aixó es lo que vull, ser un qualsevol, so es, un home com els altres en comunicació ab els altres homes com jo

Ep! una tercera per Barcelona. Ola Avi, ola Peret, que anem avall? Me'n alegro, anirém plegats. Senteu vos, sembla que anirém amples. Que es aquesta gentada que puja á Gelida? Diuhen que surten d' un meeting. Hi va en L***. Vaya un tipó. Era un mort de gana que vivia de trampa. A Madrid els seus mateixos ne fugien ¡vaya un sablista! qué crida, qué crida dels explotats i dels explotadors! Els caxistes del diari que tenia á Madrid encara tenen jornals pera cobrar i més d' un cop li varén dar un susto. Com redimoni se li han inflat les galtes! I quines arruguetes més vermelles al clatell! Se veu que dona aixó de certes polítiques! Es molt saludable menjar pels restaurants ab els diners de Deu sab de qui! Escolteu minyons: aquestos que os volen fer menjar capellans farsits i tripes de frare, saveu que menjen ells? Pollastres i badella.

Eurahoneu i no renegueu: alabat sia el sant nom de Deu. No ho sabeu de hont era el dimoni que va inventar els renecs? Per ara no més os diré no era catalá ó sino fixeushi bé... vaja que no era catalá. Ja'n parlarém un altre dia d' aixó.

Conteu avi dels francesos.

Contens, Peret, dels casaments que's farán enguany.

Ara parlém de vinyes.

Ara parlém de farina.

¡Ja som á Sans! Tornarém plegats al vespre? Doncs tornarém plegats.

Vos avi sembla que no eurahoneu gayre. Qué hi trobeu que no feu més que mirarme de cap á peus. Vol jugar que no goseu? Qué diheu? qué diheu? que perque m' he posat catxutxa? doncs pera curarme 'ls ulls de poli del cap. Que perqué porto espadenyas? pera curarme els dels peus. I ademés, sembla que la gorra porta més l' amiatat, i que las espadenyas portan franquesa.

Crec que ho he dit al revés: vull dir, que l' amiatat porta gorra i la franquesa espadenyas. Es á dir está ben dit de totes dues maneres.

Volen ferme el favor de dirme hont podria comprarme una barcetina, pera fer rabiari la mestressa á la arribada?

Paseo de Gracia, un minuto! Adeu! Adeu!

Jordi Arnau

Tradicció popular mallorquina**Com va esser que's va fer es Puig de Randa ***

Ara veureu d' ont vé qu' a 's mitj des pla de Mallorca tenim aquex putxarro tan soberch y blavench, qu' el destriaun de per tot y té tantes d' ermites, demunt des que 'l Benaventurat Ramon Ljull s' en hi pujá a fer penitencia.

Idó va esser, segons diuen, qu' un gigantás disforjo s' envenia d' Alger una vegada amb una senaya de terra dalt es cap y una crossa amb una má perque ranquetj va una mica d' un peu.

Era tan gros que no havia cabut dins cap barca, y ell, forsat forsat, se volia embarcar.

(*) M' ho contá En Juan Sanoguera, escolá de Lluchmajor.

Y qué feren es moros?

L'enca mellaren demunt dues barques,
amb un peu dins cada una.

Sauparen àncores y dessá cap a Ma-
llorca.

La bona sort que tengueren vent de
popa, y feyen m's via que no volien.

Pero com foren devant Cabrera ¡vaja!
quina passada que va esser!

En lloch de prendre ses dues barques
per un mateix eudret, una pren per un
costat de Cabrera y s'altra per s'altra
costat.

Llargarudes tenia ses camotes el gi-
gantot, pero tant s'arribaren á decantar
una de s'altra ses dues barques, y tan s'
hagué de axencar aquell, qu'estigué á
punt d'ercuxarse.

Y ¿que fa ell, com se va veure apurat
de tot?

Afitora sa crossa per fersihi fort y de-
xar córrer ses barques, y l'afitora de-
vers Cala-Pi, de Lluchmajor.

¿Que m'en direu?

Ell sa crossa s'aficá tan endins, y era
tan llarga y gruxada, que hi va fer
aquell pou que hi ha, que té devers vuy-
tanta canes de fondo.

L'homo per ferse fort dalt sa crossa se
feu trons de sa senaya de terra que duya
dalt es cap; la dexa caure devant ell, y
en va caure tanta de terra, que's formá
s puig de Randa.

De s'estrany que fa's gigant amb tot
axó, trencá en suor, que li regalimava
de tot el cos, y n'hi regalimá tanta y
tanta, que que'n brollá sa *font de la vila*
dins So'n Reus.

Ah idó? No s'hi posava per poch, no,
aquex gigant!

¡Si n'hi devia haver d'homo!

Antoni M. Alcover

(De *La Bona Causa*).

SECCIÓ LITERARIA

BRINDIS ALS JOVES

En els nostres ulls ja espurna
l'aurora d'un jorn millor,
cada front nostre es un'urna
d'una sagrada llevor.

Som vol d'águiles profetes
que als cims més alts hem mirat
per predí á les valls distretes
la llunyana tempestat.

Som legió al galop de corre
empenyent-ho tot avant,
onada furient que esborra
a qui s'atura un instant.

Rompen idols fem la vida,
y riem tot calant foch
als palaus de la Mentida
que ab nosaltres no está en lloch.

Nostres somnis que'ns afolgen
demaném als reys prudents;
y els seus tronos tots tromollen
si no'ns ouen somrients.

Una ma ben lluny ens mostra
la Terra de promisió...
fins que sia tota nostra
correrem vers l'horitzó.

L'Ideal tant sols ens guia:
no'ns atura lo Present,
tenim febre de fer via,
y passem com un gran vent.

Gran vent que la pols escombra
de tot lo vell y corcat,
que gita del cel tot'ombra
fins dexarlo asserenat.

Som els forts; si ab tranquils passos
a un mon millor no us portém,
tingau fe, que ab nostres brassos
lluytant sempre'l guanyarém.

Ab les copes enlairades
 junten les trémules mars,
 y esparguimucs a bandades
 cridant tots «No hi ha descans.»

Manuel de Montoliu.

* * *

LA ROMAGUERA

(Poesia inédita de Mossen Jacint Verdaguer)

Una cosa com una soga
 que té unes dents com una lloba
 (*Endevinalla*)

Tot cantant himnes a Deu
 mon camí feya,
 quan m'hi surt de tras-cantó
 la romaguera.
 M'aborda com un goç mut
 per ferme presa,
 fa presa de mon vestit
 y me l'esqueixa,
 m'esqueixa los peus y tot,
 mes mans ungleja.
 Deslligantmen jo d'un cap
 d'altre m'enserpa,
 y al créuremen ja desfet
 caych demunt d'eila.
 Sos brots u.e fan de coixí
 y ¡ay! de coverta,
 si l'un me clava ls unglots,
 l'altre 'm mossega,
 ab mossada de mastí,
 fibló de vespa.
 Quan mitx nú y covert de sanch
 m'alço de terra,
 dich al hipócrit barzer
 que s'arrocega
 per clavar-me un altre colp
 ses dents de fera:
 —¿Qui ets tu de mon paradís
 serpaça verda,
 llargandaixot del infern?
 —Jo só l'enveja.—

SETMANALS

Mentres el ministre de la guerra d'Espanya diu que farà presentar una llei pera que les difamacions contra l'exèrcit i 'ls crims contra la patria sian castigats pels tribunals militars, en Moret i 'n Romanones declaran que may tolerarán que 'l poder civil perdi sa primacia. Aquesta disparitat ha estat objecte de llargs i seriosos comentaris. Sembla haver-se arribat á una fórmula de conveniencia segons la qual se permetrà als fiscals militars denunciar y acusar als culpables dels esmentats delictes devant del jutge civil

Sembla que està en projecte la celebració de una Assamblea Internacional Regionalista á Barcelona, pel estiu vinent.

La conferencia de Algeciras, que sembla será presidida pel ministre d'Estat, Duc de Almodóvar, está convocada pel dia 16 de Janer. Segueix preocupant al mon las desavinenses que de dita conferencia pugan sortirne. Tant alemanys com francesos están previnguts per tot lo que pugui passar.

A Rússia sembla que decau la sublevació de Moscou, si bé les noticies rebudes son poc precises. ¡Cuánta sanc per una llibertat falsificada de plom daurat!

L.